

Kulturarv

UTDRAG UR REGIONAL KULTURPLAN
FÖR SKÅNE 2016 – 2019

Detta är ett utdrag ur *Regional kulturplan för Skåne 2016-2019*, som är formad i samtal med Skånes kommuner, dess kulturliv och den idéburna sektorn. Kulturplanen är ett regionalt prioriteringsverktyg och ett underlag i dialogen med staten om det statliga kulturanslaget till regional kulturverksamhet. Region Skånes kulturnämnd vill dock stärka samverkan på bred front och inte bara utifrån hur de statliga medlen ska fördelas. Därför lyfter Region Skåne in hela det regionala kulturpolitiska uppdraget i kulturplanen.

I detta utdrag kan du läsa om vad Region Skåne vill utveckla inom området *kulturarv* under perioden 2016-2019.

KULTURPOLITISKA MÅL

De nationella kulturpolitiska målen och den regionala utvecklingsstrategin är viktiga utgångspunkter för den regionala kulturpolitiken.

Region Skåne har två kulturpolitiska mål:

- Skåne har ett rikt konst- och kulturliv av hög kvalitet med både bredd och spets.
- Alla har möjlighet att delta i Skånes kulturliv och kulturupplevelser.

KULTURPOLITISKA STRATEGIER

För att nå de kulturpolitiska målen och bidra till att nå målbilden i den regionala utvecklingsstrategin arbetar Region Skåne med följande kulturpolitiska strategier:

- Stärkt kulturell infrastruktur
- Förbättrade villkor för konstnärligt skapande
- Ökad tillgång och tillgänglighet till kulturlivet
- Ökad samverkan mellan kultur och andra samhällsområden/politikområden
- Stimulans av det interregionala, internationella och interkulturella samarbetet
- Stärkt dialog inom kultursektorn
- Stärkt kunskapsutveckling och forskning
- Ökad användning av digitaliseringens möjligheter
- Utvecklad regional samverkan med den idéburna sektorn

SÄRSKILDA MÅLGRUPPER

Barn och unga är en kulturpolitiskt prioriterad målgrupp i kulturpolitiken på statlig, regional och lokal nivå. Denna prioritering har stöd i bland annat FN:s barnkonvention. En annan målgrupp som har en särskild ställning är de nationella minoriteterna, vilken regleras i en lag som trädde i kraft 2010 (Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk).

Kulturarv

Kulturarv avser såväl immateriella som materiella uttryck, såsom traditioner, språk, konstnärliga verk, hantverkskunnande, arkiv- och föremålssamlingar, historiska lämningar samt kulturmiljöer och kulturlandskap. Kulturarv är inte statiskt utan något som människor enskilt och/eller i grupp ständigt omformulerar, förändrar, förstärker och försvagar över tid. Skåne har en utvecklad struktur inom kulturarvssektorn med statliga, regionala och kommunala museer, arkiv-, hembygds- och hemslojdsverksamhet. Kulturarvsförbunden är paraplyorganisationer för medlemsföreningar och driver egna utbildningar genom konsulentverksamhet.

Kulturarvssektorn verkar genom att samla in, bearbeta och förmedla kunskap om kulturarv genom bland annat dialog i enlighet med ICOM:s (International Council of Museums) regelverk och som en källa till samhällets informationsförsörjning enligt ICA (International Council on Archives). Samlingarna i Skåne kännetecknas av allt ifrån byggnader, föremål, textilier och berättelser till arkivhandlingar. Flera av samlingarna är av världsklass. Tillsammans står kulturarvssektorn för en omfattande utställnings-, pedagogik-, arkiv- och kursverksamhet med såväl nationell som internationell kvalitet och som på olika sätt når mer än en och en halv miljoner besökare per år. Kulturarvssektorn är en viktig del av besöksnäringen.

Kulturarvsaktörerna står med sin kunskap, sina samlingar och sin verksamhet för en kontinuitet och ger människor ett historiskt perspektiv på dagens och framtidens samhälle. Kulturarvsaktörerna arbetar också med att stödja kommunerna i deras arbete med kulturarvs- och kulturmiljöfrågor och spelar en viktig roll i samhällsutvecklingen.

Region Skåne stödjer ett flertal kulturarvsaktörer i deras regionala roll som kunskaps-, dialog- och samarbetspartner för bland annat Skånes kommuner och den idéburna sektorn. Region Skåne verkar för ett ökat samarbete med statliga myndigheter och förbund inom kulturarvssektorn.

I Skåne finns ett flertal utbildningsmöjligheter på universitets- och högskolenivå inom kulturarvsområdet. Spannet sträcker sig från grundutbildningar till forskarnivå. Flera av de skånska kulturarvsaktörerna bedriver egen forskning och är också på olika sätt engagerade i universitets- och högskoleutbildningar. För den som vill förkovra sig inom kulturarvsområdet i studiecirkelform finns det goda möjligheter. Det finns också kulturarvsrelaterade utbildningar på folkhögskolor.

Utveckling

Tväarsektoriellt samarbete för att nå och angå nya målgrupper

Arbetet med att göra kulturarv tillgängligt behöver utvecklas så att det blir en angelägenhet för fler. Ett ökat engagemang kring kulturarv och samhällsutveckling har stora förutsättningar att skapa en känsla av gemenskap i samhället och bädda för en stärkt demokratisk utveckling. I rollen som utvecklingsaktör verkar Region Skåne tillsammans med andra för en ökad social inkludering, starkare demokrati och ett hållbart samhälle.

De regionala kulturarvsaktörerna är en tillgång som samhället borde kunna utnyttja i högre grad genom tvärasektoriellt samarbete. Kulturarvsaktörerna har högt förtroendekapital hos invånarna och når redan en stor publik. De har därmed mycket goda förutsättningar att tillsammans med till exempel folkbildning och bibliotek, utöka och fördjupa arbetet mot ett samhälle som är mer inkluderande och får fler att engagera sig i samhällsfrågor. Ett sätt kan vara att samarbeta

utifrån människors berättelser som har stor potential att vara en sammanhållande länk mellan människor. Att gemensamt utveckla digitala lösningar, medieplattformar, pedagogiska verktyg, medskapande och olika former av gestaltning för att väcka intresse och engagemang kan vara ett annat sätt.

Metodutveckling och lärandeprocesser

Kulturarvsaktörerna i Skåne har hög kompetens vad gäller pedagogik och metodutveckling. Genom samverkan inom sektorn och med exempelvis universitet och högskola, bör kulturarvsaktörerna ges möjlighet att flytta fram positionerna ytterligare.

Kulturella och estetiska uttrycksmedel och upplevelser bidrar positivt till barns och ungas hälsa och utveckling till självständiga och kritiskt tänkande individer. De ger även förståelse för det demokratiska samhälle och den värld vi lever i. Kulturarvsaktörerna bör därför fortsätta verka för att barn och unga, oavsett förutsättningar, ska kunna ta del av kulturarvets mångfald och erbjudas möjlighet till eget skapande, delaktighet och inflytande.

Den tekniska utvecklingen medför att fler konsumerar och producerar kultur på nya sätt, speciellt tydligt är detta hos barn och unga. Det är därför av vikt att kulturarvssektorn arbetar med digital delaktighet och lärande genom digitala miljöer.

Genom samverkan med exempelvis skola, bibliotek och föreningsliv kan kulturarvsaktörerna genom sina arkiv och samlingar öka kunskapen om och intresset för kulturarv och historiebruk samt uppmuntra till källkritiska diskussioner kring kulturarv som identitetsskapande faktor i ett mångkulturellt samhälle.

Kulturmiljö och samhällsplanering

De nationella kulturmiljömålen anger att kulturmiljön ska tas tillvara i samhällsutvecklingen och att en mångfald av kulturmiljöer ska bevaras, användas och utvecklas. Människor ska ges möjligheter att förstå och ta ansvar för kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser. I de nationella målen betonas också människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och helhetssyn på förvaltningen av landskapet vilket även är bärande delar i den Europeiska landskapskonventionen. Konventionens mål är en rikare livsmiljö, där alla ska ha möjlighet att delta i utformningen och landskapets roll i planeringen ska stärkas.

Region Skåne ser det som strategiskt viktigt att kulturarvssektorn utvecklar insatserna inom kulturmiljöområdet, med utgångspunkt i de nationella målen, utvecklingsarbetet på nationell nivå för ökad måluppfyllelse och i landskapskonventionens intentioner. Samverkan mellan kulturarvsaktörerna i kulturmiljöfrågor ska stimuleras och främjas med särskilt fokus på kulturmiljöns relevans för individens behov av identitetsskapande och känsla av samhörighet.

Kulturmiljöarbetet är en resurs i samhällsplaneringsprocesserna och ska präglas av ett inkluderande, mångdimensionellt perspektiv. Genom att utveckla samverkan mellan kulturarvssektorn och andra samhällssektorer regionalt och lokalt, främjas arbetet för en god livsmiljö och ett hållbart samhällsbygge.

Internationellt arbete och verksamhetsutveckling

Det är strategiskt viktigt att kulturarvssektorn ges möjlighet att arbeta mer internationellt och ingå i internationella forskningsprojekt för att utveckla sektorns samlade kompetens. De ökade internationella kontakterna kommer individen till godo genom att ny kunskap och forskning förmedlas via exempelvis utställningar eller i samverkan med andra såsom folkbildningen.

Individens delaktighet, känsla av samhörighet och förståelse för omvärlden ökar och kulturarvsfrågorna blir än mer samhällsrelevanta. Region Skåne vill därför stödja och stimulera relevanta internationella samarbeten och EU-projekt inom kulturarvssektorn.

Region Skåne vill

- främja tvärsektorielt samarbete för att nå och angå nya målgrupper så att fler invånare i Skåne ska uppleva kulturarv som angeläget och tillgängligt
- ge kulturarvsaktörerna bättre förutsättningar att arbeta med metodutveckling och olika lärandeprocesser
- stärka kulturarvsaktörernas arbete med kulturmiljöer och utveckla samverkan med övriga samhällssektorer i samhällsplaneringsfrågor
- stärka kulturarvsaktörernas möjligheter att arbeta mer internationellt och ingå i forskningsprojekt för att utveckla verksamheten